

ERDÉLYI GAZDA

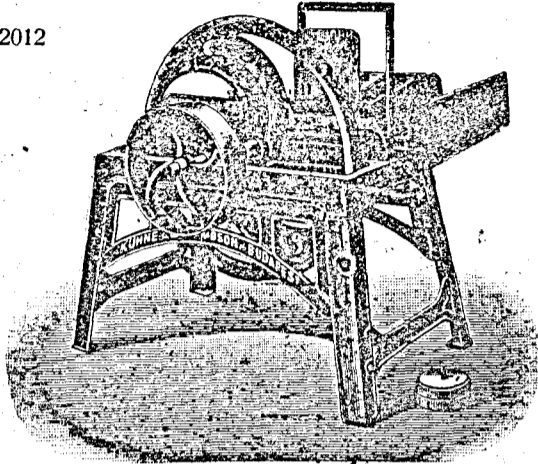
XLIII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1911. Január 22.

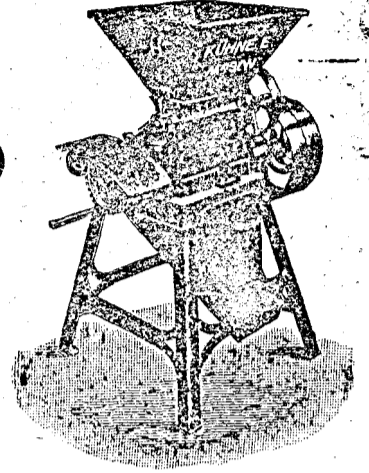
4. SZÁM.

Szeckavágókat, kukoricaszártépőgépeket, répavágókat, darálógépeket, morzsolókat és füllesztőket,

2012

motorhajtásu,
takarmánykészítő
berendezéseket

tejgazdasági felszereléseket

elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Fiókraktárak: Debrecen és Temesvár.

Gazdatársaink ne fedezzék

Vetőmagszükségletüket,

míg a

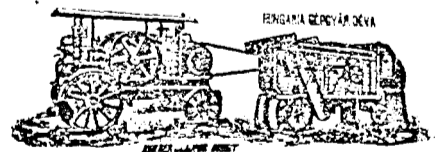
Székely Gazdák Szövetkezetének, Marosvásárhelyt ajánlatát nem birják.

2336

Ajánlattal ingyen és bérmentve szolgálunk.

Báró Kemény József **Hungária Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.**

2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrő és fűrészmalom tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezettű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilmek javítására.

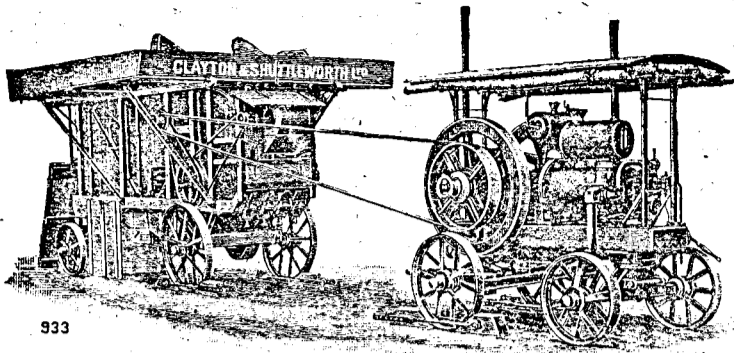
Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee” arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképvisellete

Olcso árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
 Dr. Osztián Olivér és Társai
Ferenc József-ut 31 Szám.
 Sörgöncim: Coloniale Kolozsvár.
 Telefon interurban: 934. SZ.

**Műszaki
cikkek.**

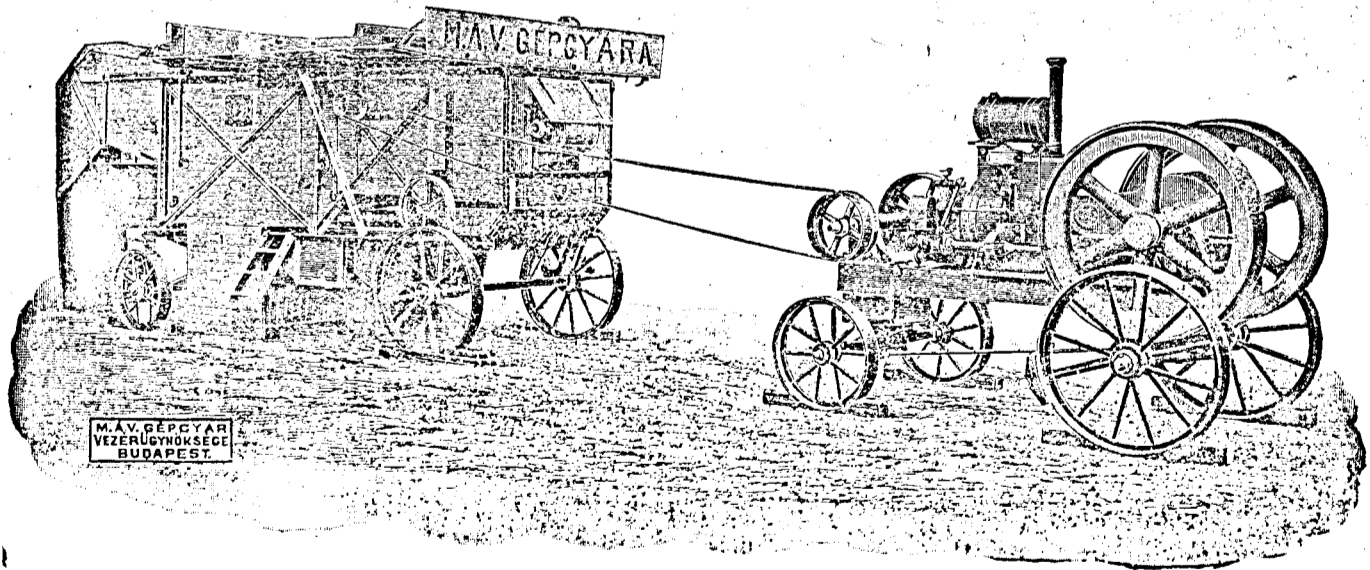
2485

Kérjen ajánlatot!

Legujabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

Kérjük az
előfizetéseket
megújítását

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A mezőgazdasági hitel kérdései.	39
„A husdrágaság és a magyar szarvasmarha“. Dr. Szentkirályi Ákos. II.	39
Husdrágaság és haltenyésztés. Török Bálint	42
Milyen marha való a népnek. Csontos Miklós.	43
Tárca:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844— 48-ig. Lécfalvi Sípos Kálmán. XVI	40
Irodalmi szemle.	43
Kisebbszakközlemények.	43
Egyleti élet.	43
Kormányintézkedések	44
Vegyes közlemények.	44
Hirdetések.	

A mezőgazdasági hitel kérdései.

Egyik előkelő szociológiai társaságnak az ülésén Bernát István a Magyar Gazdaszövetség igazgatója a szabadság nagy és sürgősen megoldandó kérdésének jelezte a magyar földbirtok új tehermentesítését, amely kérdés annyira aktuális, hogy átfogja és állandóan foglalkoztatja mindazokat, akik ennek az országnak a gazdasági egészségét komolyan gondozzák. A magyar mezőgazdasági hitel nagy kérdései képezik vezérmotívumát a most folyó bankvitának és így egészen természetes, hogy ez a kérdés nagy hullámokat ver mindennütt, a hol a magyar közgazdaság természetes fejlesztésének feltételeivel komolyan foglalkoznak. Maga a földművelésügyi miniszter, gróf Serényi Béla tapintott a kérdés eleveire, mikor kiadta a többtermelés helyes és igazi jelszavát, csak hogy ennek a megvalósításához elengedhetetlen feltétel a mezőgazdasági hitel kérdéseinek a rendezése, jogos igények kielégítésének biztosítása, mert enélkül el nem képzelhető nem csak a termés fokozása, hanem még az sem, hogy a mai termelést a folyton emelkedő üzemi kiadások mellett fenntarthassuk.

Ha az államnak nem volna a mezőgazdasági hitelszolgáltatásra megkívántató több milliója — mindenestre kevesebb millió, mint a

mit némely chimera minden esztendőben többszörösen telemészt — adják össze e tökélet egy a mezőgazdasági hiteligényeket szolgáló, altruisztikus alapon álló hatalmas intézmény megvalósítására a Magyar Földhitelintézet, a Kisbirtokosok Földhitelintézete, az Országos Központi Hitelszövetkezet. Egy erre vonatkozó tervezet kidolgozva, évek óta készen várja az állam jogosan igényelt támogatásával való megvalósítást s ehhez a tervezethez bizonyára örömmel hozzájárulna az egész magyar gazdaságszociális társadalom is.

A létesítendő új hitelintézet útján a mezőgazdasági hitel égető kérdései két irányban várnak megoldásra. A *jelzálog hitel* terén gondoskodni kellene a túlságosan drága kölcsönök konverziójáról, a második helyű olcsó kölcsönöknek biztosítási okirat, vagy kötvény alapján való folyósításáról és kiváltképpen a járadék-elvek külön törvény útján való meghonosításáról, amit különben a gazdaságszociális társadalom az 1895. évi III. gazdaságkongresszus határozatából kifolyólag immár évtizedek óta sürget. Ebben az utóbbiban egyetlen egy módja van az eladósodott kis- és főleg középbirtok tehermentesítésének és annak a kívánatos céljának, hogy az utódok becsületes munkája visszahódíthassa a lábuk alatt megingott apai földet. Csak így mentesíthetjük terheitől a békés családi otthon, melynek zavartalan birtoka füzi legbiztosabban a hazai rögöz épen azokat, akik e nemzet gerincét alkotják s akiknek új elemekkel való felcserélése a nemzeti jelleg rovására is esnék. Nem csupán új földtehermentesítés, valóságos új honfoglalás az, amit egy céltudatos birtokpolitikai akciónak ma szem előtt kell tartania. Nem új existenciák teremtése, hanem a meglévő életképes elemek megvédése, a honi földnek ezek kezében való megtartása a cél: tehát honfoglalás a tulterhelt birtokokban veszélyeztetett, de megfelelő hitelforrások megnyitásával megmenthető földtulajdonosok javára,

És itt, ennél a pontnál meg lehet állapítani, hogy az állam távolról sem tett eleget minden kötelezettségének, a midőn a kisexistenciákat a földszerzésben támogatja. Mindezt jóvá lehet tenni egy államilag támogatott parcelázási akcióval, amely az immár megmenthetetlen existenciák romjain köteles új exis-

tenciáknak megadni a létezés és a továbbfejlődés feltételeit, természetesen gondos előrelátással, de e mellett kötelessége az államnak a középosztály fenntartására is megtenni minden lehetőt, mert ennek az osztálynak a megtartása nemzeti érdek, ami nélkül csonka minden birtok és állami hitelpolitikai akció.

A megoldásra váró kérdések másik sorozata a mezőgazdasági személyi hitel szükségleteinek a kielégítését követeli. Ezt részben a *credit agricol*, az ingó jelzáloghitel intézményes szervezésével lehet megoldani és ezeknek az intézményeknek a magyar mezőgazdasági hitel szervezetbe való beillesztésével tehetnének a fentebb megnevezett intézmények nagy szolgálatot az országnak.

Ezek a mezőgazdasági hitel nagy kérdései, amelyek most jelentkeznek mint országos nagy kérdések, a melyeknek a megoldása nem párt és csoportkérdés, hanem olyan, amelynek a becsületes megoldása fejleszti a mezőgazdaságot, javára van a kereskedelemnek és istápolja az ipart.

„A husdrágaság és a magyar szarvasmarha“.

Írta: Dr. Szentkirályi Ákos.

II.

Kétségbevonhatlan igazság azonban, hogy ha az országban — az 1909 évi állatszámítás szerint létező 1. 124,618 ökör egyharmada egyenként 8 mm. hussal kerülne a *belföldi* vágóhidakra és a 2. 688,405 tehén mindenike 2500 liter tejátlaggal dicsekedne s ez a sok tej *tejül* kerülne mind a fogyasztók asztalára — ismétlem; kétségbevonhatlan, hogy ebben az esetben országosan olcsóbb lenne a hus is, a tej is — nálunk is, Ausztriában is.

Magyarország szarvasmarhatenyésztésének átalakulási folyamata az 1867-ik évi kiegyezéssel veszi kezdetét. A politikailag ujjaszületett Magyarország gazdasági élete nemsokára telendült minden téren. Egyes vidékek mezőgazdasága rövid idő alatt egészen átalakult, a városok fogyasztó lakossága hamar megnövekedett s néhány év multával már nagyon érezhető volt, hogy az országban elterjedt magyar szarvasmarha fajta nem tudja a mezőgazdaság

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Előnyösen teljesíti az abrakarmánycikket, mint finom- és durva buzakorpa, szárított moslák és répaszelet, malátacsira, malomkonkoly, napraforgó- és repceolajpogácsa, melasse stb. beszerzését.

Saját érdekünkben kérjük ajánlatot.

és a fogyasztás mindenféle igényét kielégíteni. Ez a körülmény tolta előtérbe a fajtakérdést s akkor komoly tanulmány tárgyává kellett volna tenni a szarvasmarhatenyésztési viszonyokat és a magyar erdélyi szarvasmarha fajtát. Ezt elutasították azok a tanácsadók, kik a fajta kérdésben határoztak; nem igyekeztek jól megismerkedni a fajtával s ezért nem is tudták érdeme szerint becsülni.

Igásökrök és hust adó állatok dolgában, a belső fogyasztás és a kivitel igényeit kitudta abban az időben elégíteni a magyar szarvasmarha fajta, *akkori minőségében is*. Nem tudta azonban kielégíteni azoknak a gazdaságoknak igényeit, melyek üzeme a kedvező viszonyok hatására hamar átalakult és gyorsabban fejlődő, jól tejelő szarvasmarhát kívánt; ugyszintén nem tudott elegendő számban jó fejősteheneket szolgáltatni, Wien közelében fekvő, a Budapestet és a nagyobb vidéki városok egyrészt tejjel ellátó tejgazdaságoknak. Ezek részére gondoskodni kellett megfelelő fajtáról, fajtákról. Magyarország legnagyobb részében azonban még nem volt annyira fejlett a mezőgazdaság abban az időben, hogy az ősi magyar szarvasmarha fajta kiszorítására szükség lett volna, s ezért nem volt szükséges — sürgős pedig éppen nem volt — az idegen fajtákat nagy áldozatok árán terjeszteni; olyan fajtákat terjeszteni, melyek egyhamar bebizonyították, hogy terjesztésre nem alkalmasak, avagy nem méltók. Sok tenyésztő és sok vidék köztenyésztése vallotta nagy kárát az idegen fajták nem jól megfontolt terjesztésének és a fajtákkal való időbe és pénzbe kerülő kísérletezésnek. Legnagyobb kárát pedig a magyar szarvasmarha fajta vallotta, mert nagyon megapadt; sok vidéken egészen elkorcsosodott, sok oly vidékről is nagyon kiszorult ahol a még megmaradt tenyésztések minden kételkedést kizáróan bizonyítják, hogy a tisztavérű magyar szarvasmarha tenyésztése adja a legnagyobb biztos jövedelmet, még ma is. Eltelt továbbá a visszahozhatatlan drága idő, mely elegendő lett volna ennek a fajta-

nak javítására, a vidékek szerint szükséges irányban való tökéletesítésére.

A valóság, a példák az idegen fajták leghevesebb pártolói is meg kell győzzék a felől, hogy a magyar szarvasmarha fajta fejlődése gyorsítható, hizótehetsége fokozható, tejelőtehetsége fejleszthető. Mindezt jól tudták a magyar fajta erdélyrészi tenyésztői, mert alaposan ismerték azokat a klimatikus viszonyokat, legelő és gazdasági viszonyokat, népességi és táplálkozási viszonyokat, melyeknek hatása következtében a magyar fajta erdélyi variációja nemcsak a test formájának egyes vonásaira nézve, nemcsak a szarvak alakjára, nagyságára és színeződésére nézve különbözik a jellegzetes alföldi variációtól és az ezt tenyésztő gulyák állataitól, hanem a fejlődés mikéntje és a tejelő tehettség dolgában is különbözik. Az Erdélyi Gazdasági Egylet nem ok nélkül foglalt tehát állást a magyar szarvasmarha fajta javítása mellett és jól megfontoltan agitált szóval, írásban s a nyomtatott betűk segítségével a fajta egyes tulajdonságainak, a megfelelő gazdasági viszonyokkal rendelkező vidékeken célszerű intézkedésekkel való művelése érdekében. Ennek az immár 30 év óta folyó agitációnak eredményéről később fogok beszámolni. Ezuttal csak megemlítem, hogy az »Erdélyi Gazda« 1874 évi 46-ik számában »Miért csökkent a marha értéke« című cikkelyem rendén már szóvá tettem a »honimarha« okkal-móddal való »hízékonyabbá« tételének kérdését, ugyszintén a husdrágaság egyik okának kérdését is. Az 1890 évi wieni világkiállítás alkalmával, az alföldi marha és az erdélyi marha külön díjakat kapott az állatkiállítás keretében. Ez a körülmény ösztönzött arra, hogy az »Oesterreichisches Landwirthschaftliches Wochenblatt hasábjain« az erdélyi marhát behatóan ismertessem. Ide igtatom ismertetésemnek a most szóban levő kérdésre vonatkozó részét megjegyezve, hogy abban az időben még »hitünk, biztunk és reméltünk«:

* 1890 évi 20-ik szám.

»... az erdélyi szürke marha legnagyobb része most még tisztavérűnek mondható. Valószínűleg ezután is tisztavérű marad, mert a tenyésztő közönség, valamint mindig úgy most is ellenszenvvel viseltetik az idegen marha iránt, az irányadó körök pedig belátják, hogy hazai marhánk művelhető és művelésre érdemes értékes anyag; az idegen fajták behozatala ennek következtében mindinkább csökken, az erdélyi marhának beltenyésztés útján való javítására ellenben mind nagyobb súly helyeztetik.«

»A javítás eszközei nagyon egyszerűek. Szigorúság a tenyésztés céljaira megtartandó állatok kiválasztása dolgában és mindig egyenlő jó takarmányozás. A takarmánytermesztés pedig fellendülni fog, majd amikor a birtokviszonyok annyira rendezettek, hogy belterjesebb állattenyésztésre lehet áttérni. A szükséges takarmánynak vetés útján való biztosításával, a rétek és legelők racionális művelésével egyhamar javulni fog hazai marhánk és rövid idő múltával ki fog tűnni, hogy nagyobb igényeket is kielégítő fejősteheneket, valamint gyorsan fejlődő husállatokat is tudunk, idegen vér felhasználása nélkül nevelni.«

»Aki közgazdasági és mezőgazdasági viszonyainkat ismeri magyarázat nélkül is belátja, hogy a szarvasmarhatenyésztésnek az erdélyi részek sok vidékén, még hosszú ideig a régi nyomon kell haladni s így nem lehet más célja, mint az, hogy edzett, elégtelkeny, kitartó igás ökröket szolgáltatson. A mezőség 50—60 négyzet kilométernyi területének nagy része például, még sok esztendeig nem változtathatja meg szarvasmarhatenyésztésének irányát azért, mert kitűnő legelői, jó talaja és kedvező klímája dacára sem gazdálkodhat belterjesebben nem lévén fája, köve és vize, jó utja és vasutja pedig kevés.«

»A Szamos, a Maros, az Olt és a Küküllők áldott völgyeiben egészen mások a viszonyok. A föld népe értelmesebb, a birtokviszonyok rendezettebbek, az utak jók vasutak nem hiányoznak, építő anyag bőven található; a jobb

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844—48-ig.

Irta: Lécfalvi Sipos Kámilló.

Minden jog fenntartásával.

XVI.

Ezen határozást a Tanács is elfogadván ajánlással terjesztessék fel a kormánynak a kellő okok támogatása és felhozása mellett.¹⁹²

A megtaláló gazdasági Egylet is értesítessék a haszonbéri szerződés párja elküldése és aláírása kérése mellett, ezen intézkedésről nyilvánítván az, hogy a város az egylet szép célja előmozdítására megtesz mindent, mi körében és hatalmában van.¹⁹³

Azonban hagyassék meg oculatorok Akeszman János és Pataki Istvánnak, hogy a város aszupataki birtokát az *Erdélyi Gazdasági Egylet*-nek transponalják előre megjelentvén kimentelüket a lelnök gróf Mikos Jánosnak, hogy az egylet részéről is átvevő biztos rendeltethessék.¹⁹⁴

Az *Erdélyi Gazdasági Egylet* választmányának eredetileg csak egy szőlő- és gyü-

mölcsiskola felállítására volt a közgyűlés által felhatalmazva, de minthogy a város részéről e célra Aszupatak ajánlatot fel amely igen alkalmasnak mutatkozott egy mintagazdaság felállítására is, a választmány kimondja, hogy e két, illetve három célt egyesíti és a gyümölcs- és szőlőiskola mellett a mintagazdaságot is felállítja és megbizzza jegyzőjét, hogy ezen szellemben (lásd fentebbi tanácsi határozatot) készítsen kötlevelet az egylet és Kolozsvár város között.¹⁹⁵ A jegyző kötlevele a választmány által helybe hagyatván, megbizzza őt, hogy ezt juttassa a városi közgyűlés elé.¹⁹⁶ Az *Erdélyi Gazdasági Egylet* és Kolozsvár városa között a következő szerződés jött létre: „Mű Kolozsvár sz. kir. város főbirája. királybirája, szónoka és főjegyzője, az egész város nevében és képében, mint annak törvényes képviselői, adjuk tudtára mindenkinek, hogy miután orvostudor Barra Imre aszupataki birtoka törvényes executio útján a ngys. város birtokába jött, azt az *Erdélyi Gazdasági Egylet*-nek haszonbérbe adtuk idei 1235 sz. kérelme nyomán a következő feltételek alatt:

1. A haszonbér kezdődik f. 1846-ik év április 1-én és tart a jövő 1847 év március utolsó napjáig 1 évig.

2. Tartozik a kibérlő gazdasági egylet azon executum megállapított évi haszonbérét 360 pfrtokat a város pénztárába legfeljebb

két versen idei Szt. György és Szt. Mihály napokon pontosan befizetni.

3. Mind az épületek, mind a gyümölcsös és szőlő inventarium mellett adatván által, azokat az egylet is hasonló állapotban tartózik visszaadni. Az inventarióra kivántató költség felerészét az egylet hordozván.

Mely egyezségnek erősségéül adjuk ezen tulajdon nevünk aláírásával és városunk szokott pecsétjének megerősített levelünket. Kolozsvárt, 1846. április 1-én. (P. H.) Verestói Mihály s. k. főbíró, Ágoston István s. k. királybíró, Kenyeres Károly s. k. szónok, Gyergyai Ferencz s. k. főjegyző.¹⁹⁷

Az *Erdélyi Gazdasági Egylet* 1846 évi május 3-ik üléséből átírván, megköszöni a városnak hazafias ajándékát, hogy az egyesület kérése szerint a város aszupataki executumát felajánlani s annak legfelsőbb helyeni megerősítés végett ajánlani szives volt. Igéri mind azt, hogy a két testületet mint ápoló anyát alapítóját úgy tekinti, s ezt mind két haza előtt be is fogja bizonyítani; mind azt, hogy a példánygazdaság, szőlő- és gyümölcsiskola felállításával a város polgárai reményeit valósággá érlelni törekszik. Az átküldött haszonbéri szerződés egyik példányát aláírva oly értesítéssel küldi vissza, hogy az évi 360 vfrt. haszonbér kifizetése, a pénztárhoz elnökileg már kiutaltatott. A városi tanács tudomásul veszi az átíratot, elhatározza, hogy azt a városi közönséggel közölni fogja. Meg-

¹⁹² E felíratot nem sikerült feltalálnom.

¹⁹³ Ez értesítést sem Kolozsvár levéltárában, sem az egylet irattárában nem sikerült feltalálnom.

¹⁹⁴ Eredetije Kolozsvár város levéltárában 788 jkvi sz.

¹⁹⁵ Eredetije az E. G. E. irattárában.

¹⁹⁶ Eredetije u. ott.

¹⁹⁷ Eredetije u. ott.

mivelés, a belterjesebb gazdálkodás feltételei tehát rendelkezésre állanak s így a szarvasmarhatenyésztés, buja legelők, jó rétek, mély talajú gazdag szántóföldek élében, magasabb célokra — bőtejelés, hizalmasság, gyors fejlődés elérésére — is törekedhet.

Ha az a hatalom és erő, mely az átalakulási korszak kezdete óta irányítja és istápolja Magyarország szarvasmarhatenyésztését, komolyan és határozottan tervezte volna a magyar-erdélyi szarvasmarha fajta tehetségeit művelni, a maga helyén helyes móddal tökéletesíteni: nem lehetne ma — 40 év múltával — azzal vádolni, hogy egyik oka, elmaradottsága miatt, a bekövetkezett husdrágaságnak és tejinségnek. Nehány tenyésztő buzgalma, kitartó igyekezete, áldozatkészsége nem volt elegendő a nagy cél elérésére szükséges számú köve-
tők toborzására.

Az apostolokkal az ígért földjére törekvő hajó járása, az ellenkező szelek folytonos változása miatt bizonytalannak tűnt fel; a gyámkodáshoz szokott, saját erejükben nem bízó hivek nem merték ezért irányát követni.

Husdrágaság és haltenyésztés.

Egy multkori képviselőházi beszédben, ha jól emlékszem talán Sümegi Vilmos mondotta, hogy Erdély van hivatva Magyarországot ellátni hussal és az Alföldnek kell ellátni az országot gabona nemüekkel. Ebben igaza is van. A jelenlegi viszonyok között azonban tudjuk jól, hogy most nem képes erre Erdély, mert az állatállomány annyira meg van apadva, hogy jó egy pár év kell ahoz, hogy a régi létszámot túlhaladja, mert ha el is éri azt, még akkor sem lesz segítve a mindnyájunk által érzett husdrágaság nehéz kérdésén. Azóta, a népesség szaporodása mellett, az igények is nőttek, az igények növekedése nemcsak a ruházatban nyilvánul, hanem a táplálkozásban is, mert manapság nem elégszik meg a napszámos hagymával és kenyérrrel, mint régen, hanem a

hust is megkívánja és meg is szerzi azt; így a fogyasztók köre ma jóval tágabb mint régen volt. A megfogyatkozott állományt egyszerre felszaporítani nem lehet, mert ahoz idő kell, mely idő alatt a húsnek az ára előreláthatólag nem hogy esni, hanem emelkedni fog, tehát gondoskodnunk kell valamiképen a mutatkozó hiány pótlásáról. Ezen hiány pótlására alkalmas eszköznek kínálkozik a haltenyésztésnek a felkarolása.

Hazánk, de különösen Erdély meg van áldva jó vízzel, mely a hal tenyésztésére alkalmas. Ezek a vizek nem szűkölködtek régen halakban, de mint ahogy a föld megfelelő művelés és trágyázás nélkül nem ad jó termést, épen úgy nem kívánhatjuk a folyók és tavaktól sem, hogy állandó halfogás és kiméletlen pusztítás mellett azok örök időkre ontsák a sok halat kiterített hálónkba! A haltenyésztést a gazdák eddig nem tették komoly számítások alapjává, mert ha azzá tették volna, mint az ország egyes részein, akkor most tavainkban rendszeres haltenyésztés volna és a hasznavehetetlen mocsaras, mélyen fekvő rosz legelőkön, sílány réteken vigan uszkálnának a halak. Annak a pénznek amit évenként külföldnek fizetünk halért, egyrésze benn maradna az országban és gazdagítaná az amugy is aunyi nehéz küzdelmet élő gazdát.

A haltenyésztés a gazdaság üzemébe beállítható — ha a talaj jó — váltó gazdaság módjára aként, hogy egyik mederből a másikba bocsátva a vizet, a száraz medret felszántjuk, bevetjük valamely takarmány-félével, a következő évben pedig a másik meder kerül eke alá.

A haltenyésztésének a gazdasági üzembe való bevezetéséhez tudnunk kell azt, hogy az adott viszonyok között melyik halfajnak a tenyésztése adná a legnagyobb jövedelmet, minden halfajnak megvan u. i. a maga u. n. szintája. A folyók szintáját u. i. a bennök tömegesebben élő halak szerint három csoportba osztják: az első a *pisztráng szintája*, melyhez a nagy eséssel, bíró kavicsos medrű kisebb folyók,

hegyi patakok tartoznak, ez a legmagassabb szintáj. A másodikhoz, a *márna szintájához* már az olyan nagyobb patakok, kisebb folyók tartoznak, melyeknek gyors folyásuk mellett finom kavicsos a medrök. A harmadik a *dévérkeszeg szintája*, ehez a mélyebben fekvő, lassan folyó, homokos és iszapos alju vizek tartoznak.

Ha haltenyésztést akarunk berendezni, mindenek előtt a következőkkel kell tisztába jönnünk: 1. van-e elegendő vizünk minden évszakban? Ha van, milyen, annak az esése, mélysége, medre mivel van borítva, milyenek a terep viszonyok, a szintáj? *Ponty* tenyésztéshez pl. kevés és lassan folyó víz kell; csak 20—30 cm.-nyire kell a talajt a viznek borítania, mert így a nap jobban fel tudja melegíteni a vizet és haltáplálék bőven terem a fenéken, minek következtében gyorsan nő a ponty.

A *fogassüllőnek* mélyebb, legalább 1 m. mély víz kell. A márna és dévérkeszeg szintáján tenyészik legjobban. Tenyésztése már nagyobb gondot és költséget igényel mint a pontyé, de ponty mellett is lehet tenyészteni a lehalászó tóban, mi által a lehalászó tavat tökéletesebben lehet kihasználni.

A *pisztráng*, az a magasabb fekvéseknek a hala, ahol a hűvös vízben vigan ficánkolhat. Legjobban a havasok vizeit szereti, de leszáll az előhegységek patakjaiba is, ellenben a síkságba ritkán téved el. Ez tehát a mi halunk, az erdélyieké, melyet orvhalászattal annyira leapasztottak, hogy állami beavatkozás vált szükségessé és csak így sikerült egyes folyókat ismét benépesíteni vele. Magánosok azonban eddig igen kevesen foglalkoztak ennek a kitünő husu, szálla nélküli, mindenütt keresett, könnyen értékesíthető hálnak a tenyésztésével. A külföld e tekintetben sokkal előbbre van mint mi, épen ezért kívánatos volna, hogy akinek körülményei engedik, erre alkalmas vize van, karolja fel ezen nemes hal tenyésztését, mert igen kis befektetés mellett, birtokának jövedelmét rövid időn belül fokozhatja. Külföldön a parasztemberek is foglalkoznak pisztráng te-

hagyja a majorsági pénztárosnak Ajtai Jánosnak, hogy az aszupataki executum egy évi haszonbérét 144 vfrtba a nagyságos *Gazdasági Egylet* pénztárából vegye fel a város rendkívüli jövedelmei sorába. Jegyezze fel ez összeget az aljegyző is a rendkívüli bevételek rovatába. A haszonbéri kötlevelet pedig a leveltárba helyezze. (Eredetije Kolozsvár levéltárában.) Az 1846 évi június 17-kijvárosi közgyűlés az *Erdélyi Gazdasági Egylet* köszönetét örvendetes tudomásul veszi (Eredetije u. ott.)

Az 1846 évi április 14-ki választmányi ülésen jegyző bejelenti, hogy a bérlet tárgyát képező aszupataki birtok — a kinevezett városi biztosok Akeszman János és Pataki István által — az egyletnek transzponáltatott. A jegyző, mint egyleti biztos az egyesület meghagyásából a fent irt biztosok által rögtön törvényszerűleg átadatta azt gróf Csáky Györgynek, mint szub-arendatornak, ki is azt megbízottja Berde Mózes ügyvéd által kézhez vette. A biztosok semmi napidíjat nem kívánnak az egyesülettől, csak a künn lételkor tett élelmi költségeket, összesen 9 frt. 49 krt váltóban. Az egyesület választmányja köszönetet szavaz és az összeg kifizetését határozza el.¹⁹⁹ Az 1846 évi december 19-én tartott választmányi ülésen felolvassák Kolozsvár Tanácsának 5573—1846 sz. alatt kelt átiratát, melyben értesíti az egyesületet, hogy Ő felsége az aszupataki birtok eladását jóváhagyta a királyi főkormányzésznek 1846 évi november 27-ről

kelt 13.812 sz. alatt leküldött királyi rendelet által, másfelől pedig felszólítja az egyletet, hogy az érintett jószág megvásárlását s e részben a város által tett alapítványt illető szerződő- és oklevelek megkészítésére, a maga részéről nevezzen meg biztosokat, kik a Tanács és város részéről Szathmáry Papp Gábor és Altorjai Nagy István kirendelt biztosokkal egyetértőleg a kívántató szerződő- és okleveleket elkészítsék. A választmány a maga részéről Kabos Dánielt, Tunyogi Józsefet és a jegyzőt bizza meg.²⁰⁰ A kötlevel el is készült²⁰⁰ s azt Kolozsvár városának 1847 évi január 8-án tartott közgyűlésén felolvassák, mit a közgyűlés elfogad ugyan, de kívánja, hogy a pénzüsszeg váltó értékről ezüst értékre változtattassék, hogy az eladott illetőleg megvett birtok □-öl száma a felmérés szerint téessék a kötlevelbe és, hogy a beigtatás és betáblázás is megtörténjék.²⁰¹ A kötlevelet azután az *Erdélyi Gazdasági Egylet* választmányának 1847 évi január 17-én tartott ülése elfogadta²⁰² mely határozatot az 1847 év február 2-án tartott közgyűlés is magáévá tett.²⁰³ Az egylet fizetési kötelezettségeinek eleget téve, most már kéri a várost, hogy az egyletet a szokott módon birtokába iktassa.²⁰⁴ Hogy azután a beigtatás megtörtént-e és mikor? azt nem sikerült kipuhalolnom.

¹⁹⁹ Eredetije u. ott.
²⁰⁰ E kötlevelet nem sikerült feltalálnom.
²⁰¹ Eredetije Kolozsvár levéltárában.
²⁰² Eredetije az *E. G. E* irattárában.
²⁰³ Eredetije u. ott.
²⁰⁴ Eredetije Kolozsvár levéltárában.

Az 1846 évi július 29-én tartott közgyűlés a városnak köszönetet mond Aszupatak eladásáért és a birtok célszerű kihasználása céljából tervek készítésével gróf Bethlen Pál elnöktele alatt gróf Mikes Jánost, báró Bánffy Dánielt, báró Bánffy Jánost, dr. Szóts Józsefet, Kelemen Benjámin, Baló Istvánt, Kabos Dánielt, Pál Mihályt, Brassai Sámuel, Pataki Józsefet és Tunyogi Józsefet bizza meg.²⁰⁵ A kiküldött bizottság 1847 évi január 9-én nyújtotta be munkálatát. Miután a munkálat reámutat arra, hogy az *Egylet* fenmaradása most már nemcsak biztosítva van, hanem még 500 frt marad az iskolák beállítási céljaira is, ezért ajánlja, hogy:

1. Az aszupataki birtokból szakittassék ki egy rész gyümölcs iskolának, hova részint magvak, részint vad fák ültetendők.
2. Jelöltessék ki egy drb. föld részint erre teljesen alkalmas, hova a legkorábban érő gyümölestől való legkésőbbben érőig való és a magyarhoni gazdasági egylettől hozandó már kész oltványok maradandólag elhelyeztessenek és ezen gyümölcsös szolgáljon alapul az aztán létesítendő iskolának, hogy lássa mindenki, mi, hogy és mit terem éghajlatunk alatt.
3. Épen ezen második pontban irt minta és mód szerint kiszakasztandó egy drb. hely a különböző szőlőfajok számára az előbbeni nézetből kiindulva.

(Folyt. köv.)

²⁰⁵ Eredetije az *E. G. E* irattárában.

¹⁹⁹ Eredetije u. ott.

nyésztással, ők látják el a turistákat, vendéglőket, fürdőket és a környéket pisztránggal és az állandóan egyenletes szép árut mennyiségileg is győzik.

Hegyes vidékeink a legszegényebbek. Ezek lakóira nézve jó segély forrásnak kínálkozik a tiszta vizű hegyi patak, hogy abban pisztrángot tenyészten, azt a városba szállítva, állandó és biztos jövedelemre tegyen szert. Ezt persze nem kívánhatjuk a hegyek lakóitól, hanem a gazdáknak kell kezdeményezniük s csak lassan kell bele vonni a népet. Ezen munkát megkönnyíti most az a kedvező körülmény, hogy a miniszterium is segítségére áll a birtokosoknak, mert az országos halászati felügyelőség útján, teljesen díjtalanul nyújt tervet, szakszerű felvilágosítást és utmutatást minden felmerülő kérdésben, mint az a hozzánk most érkezett miniszteri leiratból is kiviláglik, mely teljes szövegében itt következik:

»Az élelmiszerek drágasága miatt általánosan érzett nehéz megélhetési viszonyok között a közérdeklődés mind élnékebben fordul a halak és a halászat felé, előbbieken keresve azt a cikket, mely a többi élelmiszer között leginkább lenne hivatva a fogyasztásra szánt húsféleket helyettesíteni. Kétségtelen, hogy a hal, mint egészséges jóízű, általánosan kedvelt, minden más húsnál olcsóbban termelhető anyag, nagyban alkalmas erre a célra, ha a piacok igényeit bőven fedező mennyiségben áll rendelkezésre. Ámde az éppen a baj, hogy a mai aránylag szűkös fogyasztás mellett jelentkező szükségletünket sem bírjuk saját termésünkből kielégíteni, hanem a mutatkozó hiányt, a külföldről behozott gyakran nagyon is silány áruval kell pótolni.

Eme tényekben a termelőre nézve rejlő tanulságok felhasználásával, előrelátó mezőgazdák már régebben felkarolták ezen termelési ágat, s ennek folytán az ma már nálunk is teljesen meghonosodottnak tekinthető. Az ország számos pontján, lényegesen elűtő viszonyok között halgazdaságok tényleges eredményeiből határozottan megállapítható, hogy a rendszeres haltermelés sikeres folytatásához megkívánható természetszabta előfeltételeknek teljes mértékben birtokában vagyunk s ebből folyólag ezen gazdasági ág jövedelmezősége nem áll mögötte a mezőgazdasággal kapcsolatos egyéb állattenyésztési ágaknak. Sőt ha a halgazdaság igénytelenségét és megfelelő viszonyok között könnyű alkalmazhatóságát és azt a körülményt is tekintjük, mely szerint általa olyan területek válhatnak hasznóhajtóvá, amelyek egyéb gazdasági célra alkalmatlanok, a többi állattenyésztési ággal szemben még lényeges előnyöket is biztosít.

Nevezetesen a halgazdaság üzeme csak kevés emberi munkát igényel. Emellett e munka java része kora tavaszra, és késő őszi esik, azaz arra az időszakra, a mikor a mezőgazda teendői még meg sem indultak, illetőleg már befejeződtek. Ez okon a halgazdaság üzeme könnyen beilleszthető a mezőgazdaság keretébe és pedig úgy a nagy-, mint a kisgazdaságokban. Még nagyobb előny rejlik pedig

abban, hogy nemcsak meglévő vizekben, mint tavakban, holtágakban mocsarakban stb. hanem bármely más víz alá borítható területen is üzhető. Ebben a vonatkozásban egyenesen eszközt nyújt a mezőgazdának meglévő természetes vagy mesterséges viztartók kihasználásán felül olyan vizenyős, és emiatt csekély vagy memmi értékű legelők, rétek, nemkülönben tözegecs avagy szikes stb. láposoknak rendszeres termelés útján való értékesítésére, a melyek gazdaságilag részben vagy egészben meddőek, — feltéve természetesen, hogy az illető területeket víz alá borítani sikerül. Mint ugyancsak gyakorlati példák sokszorosan igazolják, ilyen értelemben a halgazdaság valóság-gal talajjavítás számba megy.

Támaszkodva a haltermelésnek a fentiekben érintett fontos és közérdeklő hivatására, idő és alkalomszerűnek látom a gazdaközönség figyelmét erre a termelési ágra különösen is felhívni. A midőn pedig annak felkarolását a magam részéről a legmelegebben ajánlom mind azoknak, akik erre alkalmas terület felett rendelkeznek, egyuttal megemlítem azt is, hogy az érintett közérdeklő célok szolgálatában, a halgazdaságok létesülését, a rendelkezésemre álló eszközökhöz mérten, anyagi támogatással is előmozdítani óhajtom.

A segélyezést részben a beruházások költségének bizonyos hányadrészben való megtérítésével, részben pedig a népesítéshez kívántató halanyag 50—100%-nak több éven át díjtalanul leendő átengedésével tervezem.

Mint hogy azonban csak az 1912. évi állami költségvetésben gondoskodhatom az e célra szükséges nagyobb hiteltől, hogy magamat ennek mértéke felől tájékoztathassam, felkérem *címelt*, hogy a fentiekre a vármegye, (város) gazdaközönségét a legkiterjedtebb módon tájékoztatni sziveskedjék, megjegyezvén egyidejűleg, hogy akik a szóban forgó természeti foglalkozni akarnak, azok részére szakközlegem: az országos halászati felügyelőség, teljesen díjtalanul készít tervet és ad szakszerű utmutatást minden felmerülő kérdésben.

Az ebbeli igények, a jelenlegi helyzet részletes körülírásával, valamint az óhajtott segélyezés mértékének felemlítésével szabályszerű folyamodványba foglalva mentől előbb elém terjesztendők. Gróf Serényi s. k.

Ezen megszívlelendő kérdés méltatásával és a miniszteri leirat közlésével szolgálatot véltünk teljesíteni olvasó közönségünknek, mert a felajánlott államsegély igénybe vételével, a haltenyésztésre alkalmas területek most csekély befektetéssel volnának behalaszíthatók.

Török Bálint.

Milyen marha való a népnek.

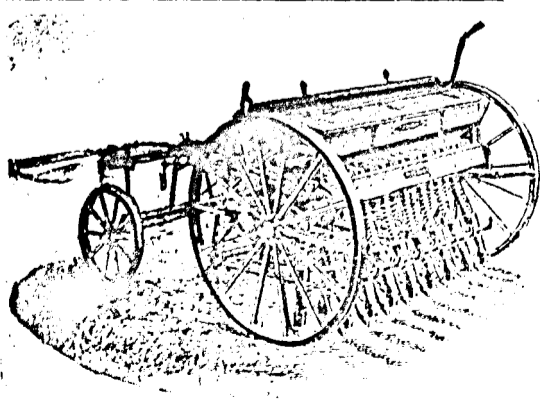
Az erdélyi jellegű magyar szarvasmarhát tenyésztők egyesülete tudvalevő, hogy három irányban óhajítja a magyar marha tökéletesbítését. Elsősorban igavonás, erős izomzat, edzettség megtartása mellett a tömegesebb gulyabeli tenyésztetek fejlesztését, másodsorban a gyorsabb fejlődés és hizalmasabbá tétel által a nyugati marhát megközelítő tulajdonságok

elérését, harmadsorban a jobb tejelőképeség fejlesztését, — hogy ott hol a tej jobban értékesíthető, ezen irányzat által a pirostarka marha lehetőleg kiszoríttassék, — óhajítja elérni. Ez a három irányzat, hogy eléressék illetve, hogy ezen három irányu tenyésztés által mindenki megkapja azt amire leginkább szüksége van, igen helyes és üdvös, mert az, hogy egy tehén óriási testű, hizalmas, edzett legyen és e mellett 3—4 ezer liter tejet is adjon az elérhetetlen, de az egyes válfajok kitenyésztve, külön-külön, minden irányban fejleszthetők. A köztenyésztés szempontjából, illetve a köztenyésztésre szükséges apaállatok tenyésztésénél pedig feltétlen szükséges, hogy mindhárom irányzat szem előtt tartassék és fejlesztessék, természetesen alkudnunk kell minden irányzattól valamint, hogy olyan középfajlású, közepes tejelő képességű, de főleg elég edzett izomzatú állatokat neveljünk a köztenyésztés céljaira, amelyek a nép szükségletének megfeleljenek.

A nép a tehénben jó igavonó és tejelő állatra kell találjon, mert nagyrészt a tehénnel szánt, vet és fuvaroz. Továbbá szüksége van teje a családjára részére és bizony sokszor még egy kis pénzt is akar a tejből kapni és nem csak azt várja a tehéntől, hogy a borját úgy, ahogy fölnevelje, hanem feljavítva, a tehén eladásából jobban is szeretne pénzeln, szóval a hizalmasságot is óhajítja a tehénben fellelni.

Hála Istennek, az erdélyi szarvasmarha nagyrészt éppen ilyen, a melyet a köztenyésztés igényel, mindhárom tulajdonság megvan benne és egyik tulajdonság sincsen a másik rovására túl fejlesztve és ez nagyon jól van így. A további tökéletesbítést is folytassuk csak így tovább, hogy mindhárom irányzatot tartjuk szemelőtt, ha nem akarunk egyoldalúak lenni, illetve, ha a köztenyésztés céljaira akarunk dolgozni.

A régi erdélyi marha sokat nemesedett, fejlődött és nem egyoldalúlag, a régi sármási gróf Teleki Sándor-féle tenyésztetből származott teheneim rüdegen 580—650 kiló súly mellett 1500 liter tejet leadnak dacára annak, hogy a fejést nem forszirozom és összehasonlíthatatlanul jobb condicióban vannak mint a Mezőhegyesről hozatott 5 drb. kisborjas tehénem, a hires Rákoczi, Kókény és Madár ivadékok, a melyeknek alig van annyi tejük, hogy a borjut szűken eltartsák úgy, hogy ezen 5 drb. borjunak a teljes tejen kívül még abrakot is kell adnom, hogy jó condicióban legyenek. A köztenyésztésben az ilyen, csak borját eltartó tehén értéktelen, mert a paraszt inkább a havasi riskát tartja, mert tejet kap attól, mintsem a cimeres nagy tehenet tejjel nélkül tartsa és még a családjára részére szükséges és fontos

Szab., „Rekord II.” sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

2024

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gözcséplőkészletek, benzínmotorok, resicái acélekék, Kalmár-féle rosták és egyéb talajmivelő eszközök.

Kívánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigényőksége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

tápláló anyagot a tejet nélkülözze. Az ily egyoldalú tényésirány lehetett fő oka annak, hogy túl a Királyhágón már nagyrészt a tarka marha kiszorította a magyar marhát; mert kalapot emelek a mezőhegyesi marha szép formái előtt, de ha nem kapom meg benne azt, ami a népnek kell, hát nem adnám a nép kezére, mert ezzel csak kaput nyitnék a tarkák terjedésének.

Mult évben leirtam a nyugati marhákról szerzett tapasztalataimat és nem resteltem bevallani csalódásaimat, úgy most sem resteltem bevallani azt, hogy bizon a mi erdélyi marhánk sokkal jobb, ebben jobban megeljük számításainkat, mint a megvesztegető külsővel bíró mezőhegyesiben. Nemesítsük, fejlesszük a miénket, ne hozzunk regenerátoroknak olyanokat, a mellyel nem negenerálunk, hanem elrontjuk azt a jót, ami kezeink közt van.

Mező-Tohát, 1911. január 12.

Csontos Miklós.

IRODALMI SZEMLE.

Az erdészeti lapok 50 éves jubileuma. Az Erdészeti Lapok újévi számával fennállásának ötvenedik évéhez ért A jubileumi szám a rendesen nagyobb terjedelmű s értékesebb szakközlemények teszik változatossá és értékessé a lap tartalmát. Az Erdészeti Lapokat dr. Bedő Albert alapította és most Bundl Károly egyesületi titkár szerkesztésében jelenik meg.

Mikép lehetünk hosszú életűek? Ezen a címen, egy orvos aláírással dr. Flóris Áron egyetemes orvostudor, fővárosi tanár kitűnő orvosi tanácsokat irt a M-g több évi folyamán. Ez orvosi tanácsokat nem német könyvekből compilálta. A gyakorlati életből szűrte le a nagy elméleti és gyakorlati szaktudásával, erős hazaszeretettel úgy dolgozta fel, hogy azzal nemzetének használjon, a magyar fajt erőben, egészségben hosszú életen át megtartsa.

Dr. Flóris Áron nem utasítja a kornyadozó embert mindjárt a doktorhoz. E helyett vonzó, népszerű módon megismerteti az olvasóval azokat a testedző módokat, melyek a szervezetet ellentállóvá teszik és azokat a kézügyben eső gyógymódokat, miket a természet kínál s mikkel a bajtól szabadulni lehet. Egy testben lélekben erős, edzett szervezettü egyénekből álló magyar társadalom képe lebeg Flóris Áron szeméi előtt s ehez széles körű tudásával vonzó olvasmány alakjában megadja az utmutatást, még pedig azt az utmutatást, a melynek helyességét nagyszépszáját szervezeten próbálta ki.

Flóris Áron *Mikép lehetünk hosszú életűek?* c. művét most három kötetben fogja kiadni. E mű megjelenése esemény számba megy a magyar irodalomban. Én aki Hufeland Makrobiotikájától kezdve nagyon sok orvosi munkát olvastam, tapasztalatból mondhatom ilyen új csapáson haladó, egészséges és beteg embert egyaránt érdeklő, vonzóan irt, alaposan tájékoztató mű még nem jelent meg.

E munka olyan nélkülözhetetlen kézi könyvvé válik rövid idő alatt, hogy azt kézi könyvtárából egyetlen intelligens ember, egyetlen község, vagy testület sem fogja nélkülözhetni.

Nagy jelentősége van e munkának most, amikor az állam is kezd az állategészségügy szervezése után, a nemzet közegészség ügyével is rendszeresen foglalkozni és mikor kezdik belátni, hogy nem csak a beteg ember gyógyításával, hanem az egészséges ember szervezeteinek ellentállóvá tételével kell irányítani a közegészség ügyét.

Dr. Flóris Áron könyvéhez az ország egyik legjelesebb tollu újsáírója Borbély György zalaegerszegi állami főgymnasiunii tanár a »Magyar Paizs« szerkesztője irt előszót.

A mű külsőleg is díszesen lesz kiállítva, magyarstíliú fej- és végleceekkel. Szerző maga adja ki és tőle (VII. Karpfenstein utca 18 sz.) rendelhető meg. Az első kötet ára 3 K. 20 fill.

K. I.

A világ gazdasági viszonyai az 1909-10. években. A m. kir. Kereskedelmi Muzeum ezen cím alatt 121 lapra terjedő füzetet tesz közzé, mely 65 külföldi állam és terület gazdasági viszonyaihoz nyújt vezérfonalat. A füzet ugyanis a cs. és kir. konzulátusok, a kereskedelmi miniszteri szaktudósítók és kereskedelmi muzeumi levelezők mindazon évi, évnegyedes, havi és külön szakjelentéseihez, melyek az említett területekről 1910-ben beérkeztek és a »Közgazdasági Értesítő«-ben megjelentek, földrajzi és tárgymutatót szolgáltat mindazoknak, akik bizonyos külföldi területek gazdasági viszonyai és egyes árucikkeknek külföldi beszerzési vagy eladási piacai iránt érdeklődnek. A füzetet a Kereskedelmi Muzeum igazgatósága az érdeklődőknek díjtalanul küldi meg.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A fa, a barnaszén és kőszén hamujának trágyaértéke A hamufélék trágyaértéke igen széles határok között ingadozik. Legtöbbet ér a ki nem lúgozott fahamu, amennyiben nagyobb mennyiségű szénasavas méz és magnézium kívül 6-10% kálium, 2-5% foszforsavat tartalmaz. A lombelevelű fák hamuja valamivel többet ér, mint a tülevelűeké. A bozotból, ágakból származó hamu jobb mint a hasábfá hamuja. Ott tehát, ahol a hamu olcsón kapható, előnyös trágyázásra felhasználni, különösen jónak bizonyult a fahamu a szőlők trágyázására. A vízzel kilugozott hamu is használható még trágyázásra, mert benne van az összes foszforsav és egy kevés kálium. A szappanos hamu azonban a hozzáadott mézsen kívül klórt is tartalmaz, ezért ezt közvetlenül trágyázásra használni nem szabad, hanem a komposzt közé kell keverni. Sokkal kevesebbet ér a barnaszén és kőszén hamuja. Ezek oly csekély mennyiségű kálium és foszforsavat tartalmaznak, hogy nem is érdemes őket trágyázásra használni. Legfeljebb oly esetben lesz célszerű ezeket a szántóföldre hinteni, midőn kötött, nedves talajokat akarunk megjavítani, mert a barna- és kőszénhamu lazítja, porhanyítja a talajt és így annak fizikai tulajdonságait megjavítja.

+ Száritott tengerimoslék lovaknak. Egy gazda aki a tengerimoslékkel kísérletezett, imígy írja le tapasztalatait: Midőn március végén a takarmánykészletem fogyni kezdett ugyanannyira, hogy a lovak árpaszalmára szorultak, az igáslovak eddigi napi adagját (8 lit. zab és 10 kg. széna) valamely erőteljes takarmánnyal kellett pótolnom, annál is inkább, mert a tavaszi munka ugyancsak megerőltette

őket. Száritott tengerimoslékkel tettem próbát tiz darab lónál és négy darab csikónál. Kezdetben 1 kg. száritott moslékot 6 liter zabbal elegyítve ettettem. A lovak a keveréket szivesen ették kettő kivételével, melyek csak negyednap szokták meg, azóta azonban szivesen eszik. Erre 2 kg. száritott moslékot kaptak 6 liter zabbal. A tavaszi munkát a lovak e mellett az etetés mellett könnyen végezték, s igen jó kondícióban voltak, mi a száritott moslék kitűnőségét bizonyítja. Ugyanezt az eredményt zabetetéssel kétszeres költséggel lehetett volna elérni. A szoptatók kancáknál igen jó tejteőfakarmánynak bizonyult, mert a csikok valóban kitűnően fejlődtek s e közben sem a lovak, sem a csikóknál semmi emésztési zavar nem mutatkozott.

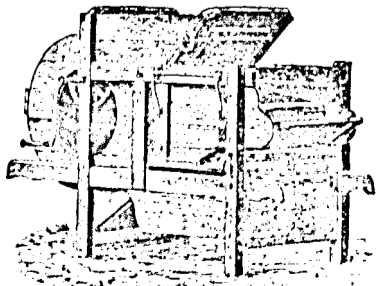
EGYLETI ÉLET.

Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztályának előadásai.

Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztálya megkezdte a téli előadások tartását a vármegye községeiben. E hó 8-án vasárnap 8 községben volt előadás: Választon, Bonchidán, Magyarszovátton, Vajdakamaráson, Szucsákon, Bácsban, Nagypetriben, és Középlakon. 15-én Tancs, Kisfülpös, Keszű, Györgyfalva, Bodonkut, Kajántó, Kis- és Nagykapuson tartottak előadásokat.

Választon Jászberényi András gazd. akad. tanár tartott érdekes előadást a falusi tejszövetkezetekről és a fejőstehénről, azután pedig a gazdák kívánságára, minthogy a gazdakör vetőgépet akar beszerezni, a vetőgépet ismertette részletesen és magyarázta annak nagy előnyét a kézi vetéssel szemben, úgy a mag megtakarítás, mint a helyes elosztódás, tápanyag kihasználás stb. szempontjából. Ugyancsak a gazdák kérésére, közvetlen modorban, állandó érdeklődés közepette ismertette a tárcsáboronának és egyéb a kisgazdaságok üzemébe is beillő gazdasági gépeknek a hasznát és előnyeit, a mai drága megélhetési és napszám viszonyok között. Igen örvendetes dolog, hogy a kisgazdák belátták a gépek hasznos voltát és azok szükségességét és igyekeznek azt magok is társulás útján beszerezni. A gyűlés elhatározta, hogy a gépek beszerezéséhez és a községi legelő ügyének a rendezéséhez szükséges segélyért, kéréssel fordulnak a földmivelésügyi miniszterhez. Az előadás az iskola helyiségében volt, melyet a szép számmal összegyűjtött gazdaköri tagok zsufolásig megtöltöttek.

Bonchidán, ahol a gazdakör mintaképeül szolgálhat a többi községeknek, már a gazdakör saját helyiségében tarthatta meg *Jászberényi* András gazd. akad. tanár a vetésről, vetőmagról és annak kiválasztás útján való nemesítéséről szóló, éber figyelemmel kísért előadását. Mint mondottuk mintaképeül szolgálhat a bonchidai gazdakör a melynek saját helyiségét, egy az utcáról is látható zöld tábla jelzi »Gazdakör« felirattal. Maga a helyiség kb. 8-10 m. hosszú és 5-6 m. széles világos terem, mely asztallal, székekkel, szekrényrel stb. van felszerelve és így a gazdák számára kellemes otthont, találkozó helyet és kaszinót nyújthat. Hogy milyen élet van a gazdakörben, azt bizonyítja az, hogy a barátságos, meleg termet megtöltötték egészen a gazdák

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselet

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

2008

ugyannyira, hogy sokan nem jutva helyhez állva, hallgatták végig az érdekes és tanulságos előadást. Őszinte örömkre szolgál az a szép haladás, vajha ilyen tempóban haladhatnánk más községekben is. Sokat köszönhetünk ebben *Bartók Béla* ref. papnak, a kör buzgó, tevékeny elnökének, amiért őt hála és elismerés illeti.

Magyarországon Juhász Árpád gazd. akad. tanár tartott a kisgazdáknak való újabb gépekről előadást, amelynek nyomán el határozta a gyűlés, hogy a kirendeltség útján kéri a minisztert, hogy gépekkel segítse a községet.

Vajdakamaráson, a gazdakör új helyiségét avatták fel, *Juhos Lajos* gazd. akad. s. tanár jelenlétében, hol a gazdakör elhatározta, hogy a község elhanyagolt sertésállományának feljavítása érdekében kérelemmel fordul a földművelésügyi miniszterhez segélyért.

Szucsákon, délelőtt folyamán dr. *Seyfried Károly* gazd. akad. tanár, a javított nyomásos gazdaságról és egyéb aktuális, a kisgazdákat érdeklő dolgokról beszélt, a szép számú hallgatóság előtt. Azután *Benedek Antal* áll. vajmester tartott előadást a falusi tejkezelésről és a tejszövetkezetekről a melynek alapján a gazdák elhatározták, hogy több takarmányt fognak termelni és ezzel párhuzamosan a tejszövetkezetet is kibővítik.

Bácsban, délután dr. *Seyfried Károly* gazd. akad. tanár a rendszeres szabadgazdálkodásról beszélt. Különös tekintettel a bácsi tejjgazdaságra. *Benedek Antal* áll. vajmester pedig a falusi tejszövetkezetek alakításáról beszélt az egybegyűlt gazdáknak.

Nagypetriben és Középlakon dr. *Pavlik Sándor*, tb. főszolgabíró és dr. *Pethő Imre*, az orsz. átlabiztosító társaság erdélyrészi felügyelője, tartottak előadásokat, a kisgazdákat érdeklő mezőgazdasági törvényekről, legelőrendtartásról és a falusi állatbiztosításról.

A szakosztály továbbra is, január, február hónapok minden vasárnapján, fog előadásokat tartani és az erről szóló értesítést minden héten az elején megküldi a községi elöljáróságoknak és a gazdaköri elnököknek. Ezután is kérjük a tisztelt gazdaköri elnök, lelkész jegyző és tanító urakat, hogy igyekezzenek odahatni, hogy a gazdakörbe az összes kisgazdák bevonassanak és szólítsák fel a tagokat az előadások lelkiismeretes látogatására.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Munkásszerződések megkötése. A földművelésügyi miniszter az egyik közigazgatási bizottság felterjesztésére kivételesen megengedte, hogy a mezőgazdasági munkásokkal és a dohánykertészekkel kötendő szerződések az előjáróság közbenjárta nélkül legyenek megkötendők és a megkötött szerződések csupán láttamozás végett mutattassanak be az előjáróságnak. Az alispán a földművelésügyi miniszter engedélye kapcsán szigorúan figyelmeztette a előjáróságokat, hogy a hozzájuk láttamozás végett bemutatandó szerződéseket gondosan vizsgálják felül abban a tekintetben, hogy megfelelnek-e azok a törvény rendelkezéseinek és ha a legcsekélyebb eltérés mutatkozik azokban a törvény kívánataitól, az esetre a láttamozást felelősség terhe mellett tagadják meg, nehogy a szabálytalanul kiállított szerződések alapján folyamatba tehető jogigények érvényesítése a felekre nehézséggel illetőleg hátránnyal járjon.

A kereskedelemügyi minisztérium munkaprogramja. A kereskedelmi tárca körében a jövő év folyamán a többek között törvényjavaslat készül: az iparüzemekben alkalmazott gyermekek, fiatalok munkások és nők munkaidéjéről és védelméről, az ipari ólommérgezés meggátolásáról és az ipari mérges anyagok használatának korlátozásáról, a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyának szabályozásáról, az ipari munka vasár- és ünnepnap szüneteléséről, az építőiparok gyakorlásáról, a vándoriparról és a házalásról,

az iparüzemekben alkalmazott tanoncok, segéd- és gyári munkások munkaviszonyáról, az ipari és kereskedelmi alkalmazottak munkaviszonyából folyó vitás kérdések eldöntésére ipari bíróság szervezéséről.

Földművelésügyi minisztérium a szőlő kért. Az 1911. évi állami költségvetésben szőlészeti és borászati célokra 2,204. 551 korona költség van felvéve. Ebből 251.437 korona személyi járandóság, 211.915 korona dologi kiadás, 224.200 állandó jellegű szőlészeti és borászati célok előmozdítására. Mint rendkívüli kiadások szerepelnek a szőlészeti intézetek fejlesztésére 24.000 korona, a filloxera elleni védekezésre 967.000 korona, a kísérleti állomás céljaira 164.000 korona, a szőlőkölcsonok felügyeleti költsége 20.000 korona, a magyar ampe-lografia kiadására 4000 korona, borértékesítés előmozdítására 300.000 korona, vegyes beruházásokra 37.400 korona. E statisztikából látható, hogy a szőlészeti célokra szánt 2 millió körül összegnek majdnem felét felemészti a filloxeravész elleni küzdelem.

Földművelésügyi miniszter a kisgazdákért. A földművelésügyi miniszter leiratban értesítette a Miniszteri Kirendeltség Kolozsmegyei osztályát, hogy kérésükre hajlandó a Központi Állatbiztosítási szövetkezetbe fizetendő összeg félszázalékát fizetni. Ez a rendelet első pillantására nem igen látszik nagy jelentőségűnek ha azonban szorosabban vesszük a dolgot nagy eredményt jelent. E hírünkkel kapcsolatosan megemlítjük hogy a Kirendeltség kérésére a központ a gazdák által fizetendő biztosítási összeg maximumát 5 és fél %-ról 3 és fél %-ra szállította le.

Csángók visszatelepítése. A földművelésügyi minisztérium megvásárolta *Bocz Géza*, szászvárosi főerdész lozsádi birtokát. A birtokot parcellázni fogják és arra Bukovinából csángókat fognak visszatelepíteni. *Zudor József* lozsádi nagybirtokos birtokait a kincstár szintén meg akarja venni csángótelepítés céljából.

Tojás- és baromfiárusítás — nem házalás. A kereskedelmi miniszter legutóbb egy konkrét eset kapcsán kimondta, hogy a mindennapi fogyasztásra szolgáló cikkeknek, így a tojásnak és a bromfinak, házról-házra való árusítása nem tekinthető házalásnak és ilyen cikkekkel, még ha nem saját termésük is, bárki engedély nélkül szabadon üzhet kereskedést.

Internátusok a kincstári erdőőrök gyermekei részére. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a kincstári erdőőrök gyermekei részére még egy internátust létesít, mert Zborón és Rózsahegyen eddig létesített két nevelőintézet nem képes befogadni az állami erdészetnél alkalmazott erdőőrök gyermekeit, a kik magyar nyelvű oktatásban szeretnének részesülni. A harmadik internátusban nemcsak elemi iskola lesz, hanem a növendékek egy részét a gyakorlati erdei munkákra és erdőőrzésre tanítani fogják, a leánygyermekek pedig a gyakorlati gazdasági ismeretekben fognak megfelelő oktatásban részesülni.

Két millió korona állattenyésztésünk fejlesztésére. A kormány állattenyésztésünk fejlesztésének céljaira két millió koronát szavazott meg, mely összeget Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, a községek apaállat szükségleteinek fedezésére fordítja oly módon, hogy azon szegényebb községeket, melyek eddig az apaállat beszerzésénél csak 20% segélyben részesültek, ezután 30—40% segélyben fogja részesíteni. Továbbá azon községekben, melyekben a községi bikatartás nehézségekbe ütközik, sokszor az állat rovására, intézkedni fog, hogy a bika tartásra kiadassék. Indokolt esetben jó minőségű anyaállatok beszerzéséhez is nyújt segélyt.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Kitüntetés.** Ő Felsége a király, a magyar miniszterelnök előterjesztésére *Daróczi Vilmosnak*, a »Magyar Dohányújság« szerkesztőjének érdemei elismerésül a Ferenc-József-rend lovagkeresztjét adományozta. *Daróczi Vilmos* a hazai mezőgazdasági irodalom hivatott és nagyérdemű munkása és a magunk részéről is kollégális tiszttel üdvözljük e magas kitüntetés alkalmából.

— **A vetések állása és a mezőgazdaság állapota.** A földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól január 9. ig beérkezett jelentések alapján. Mult évi december hónap folyamán is többnyire enyhe és csaknem állandóan csapadékos, ködös és néhol széles időjárás volt s csak néhány nap óta szárazabb és súlyos fagy felé, sőt több helyen fagy. A folytonos eső és havazások következtében a külső mezei munkálatok teljesen megszakadtak és a remélt befejező szántás-vetés is a feneketlenül vált közlekedési utak és nagy sár miatt félbemaradt. A gazdasági munkálatok tehát tisztán a belső házi munkálatokra elvélve trágyázásra szorítkoznak. A nagyon sok esőnek és hónapokig volt az az előnye, hogy a tőmérdek sok egér országszerte megfogyott, több helyen teljesen kipusztult és csak a homokosabb és dombvidéken mutatkozik még kártételük, a hol eddig a tulságos sok nedvesség, sőt köd nem végezhetett még velük. Fritt és hesszeni légy károsodásokról is panaszkodnak a gazdák. Remélni lehet ugyan, hogy ezeknél is a nyirkos és bőséges talajnedvesség a vetések további károsodását megakadályozza. Az egerektől és férgektől károsított vetések némely része időközben már is annyira helyreállt, sőt megjavult, hogy kielégítőnek jelezhető, viszont helyenként, a hol az egerek nemcsak a vetéseket legelték le, hanem részben a gyökérzetet is tönkretették ott a foltok nem tűntek el és így hiányosak is a gombafélék vetései. Általában tehát az őszi vetések különbözően állanak és igen jó időre volna szükség, hogy teljesen megjavuljanak. A lóherékben és lucernásokban okozott egérkár néhol nagyon is jelentékeny. A takarmányozási viszonyok nagyobbára kielégítőek, sem szálas takarmányban, sem alomszalmában, egyes kisebb területeket kivéve, nincsen hiány. Az állatok egészségügyi állapota kedvezőbb, a száj- és körömfájáson is a legtöbb község állatállománya már keresztülment, a hol pedig fellép, ott is enyhébb lefolyású.

— **Az erdélyrészi méhészegyesület** harminc éves fánállásának emlékére január 22-én délelőtt 10 órakor jubiláris közgyűlést tart. A tárgysorozat ez: Elnöki megnyitó. Visszapillantás a harminc évre. *Zsögön Béla* dr. ig. alelnök. Évi jelentés. *Balázs Ferenc* dr. főtitkár. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az 1910. évi zárószámadás. Az 1911. évi költségvetési előirányzat. Választás. Idítványok. Sorolás.

— **A földművelésügyi miniszter által adományozott gazdasági gépek.** A földművelésügyi miniszter, hogy a kisgazdák között a jobb talajművelés és a fejlettebb gazdálkodási mód jobban és könnyebben elterjedjen, erdélyrészi kirendeltsége útján kisgazdáknak való kisebb gazdasági gépeket osztott ki ingyen használatra a gazdakörök között azok mindenkor kérésére. Ingyen gépeket osztott ki 1909. közepétől 1910. év végéig Kolozsmegyében a következő gazdakörök között: Szászfenyes: egy vetőgép Szucsák: egy könnyebb és egy előhántó Sack eke, vetőgép, konkolyozó, Kalmár-rosta, szecs-kavágó, répavágó, rétborona, hegyi váltóeke, Nagyalmás: Dorner eke, tengerimorzsoló, szecs-kavágó, répavágó, szőlőpermetező, Nagypetri: egy Dorner eke, szecs-kavágó, Kalmár-rosta, Bács: egy vetőgép, Dorner eke, Kide: egy konkolyozó, Bodonkut: egy konkolyozó, Kolozsvári gazdasági egylet: egy vetőgép. Nagy-sármás: egy vetőgép, rétborona, triór, Kalmár-

rosta, Uzdiszentpéter: egy váltóeke, Kalmár-rosta, szecsavágó, triór, vetőgép, Pusztakamarás: egy kerülő eke, répavágó, Dörner eke, Türe: egy váltóeke, Fejérd: egy czeckavágó. réthorona, váltóeke, Magyarszovát: egy triór, Kalmár-rosta, Ketesd: egy szőlőpermetező, Keszű: egy szőlőpermetező, vetőgép, Zsombok: egy szőlőpermetező, Bánffyhunjad: egy szőlőpermetező, vetőgép, Kőbölkut: egy vetőgép, Kalmár-rosta, Mezőrményes: egy szecsavágó, és egy répavágó, Nagykapus: egy konkolyozó és egy réthorona, Magyarpalatka: egy tengerimorzsoló és egy Kalmár-rosta, Dedrácstéplak: egy triór és egy tengerimorzsoló, Vajdakamarás: egy konkolyozó, Kisfülpös: egy konkolyozó, Tuson: egy váltóeke, szántóföldborona, Kalmár-rosta, Sárvasár: egy Kalmár-rosta, Katona: egy Kalmár-rosta, Sziszludvég: egy konkolyozó, Magyargyerőmonostor: két váltóeke, Magyarbikal: egy konkolyozó, Bogártelke: egy konkolyozót és Kalmár-rostát, továbbá a megye minden járásába, összesen kilenc tengeriszártépő gépet, összesen 14.433 kor. 49 fillér értékben. Ezenkívül 30%-os gépvásárlási kedvezmény címen a következő gazdakörököt segítette: Nagysármás: egy tengerimorzsoló, eke, Bánffyhunjad: egy szecsavágó gabonatorosta, répavágó, Kalmár-rosta, három szőlőpermetező. Grubber porhanyító, réthorona, és egy Kalmár-rosta, Kolozsvári gazdasági egyesület: két Kalmár-rosta, répavágó, kukoricamorzsoló, Magyarszovát: egy Jurenák eke, Nagypetri: egy szőlőpermetező és egy kerülő eke, Bogártelke: egy kézi cséplőgép, Inaktelke: egy konkolyozó vásárlásában összesen 676 korona összeggel.

Ezen állami gépek mindennütt jó szolgáltatottak, s a különben conservatív falusi gazdák közt csakhamar divatba jöttek az állami gépek s szívesen fizetik a néhány fillérvnyi gazdaköri illetéket.

— **A fogyasztási szövetkezetek fejlődése.** A fogyasztási szövetkezetekre, de különösen a legnagyobb magyar fogyasztási szövetkezeti központ, a »Hangya« kötelékébe tartozókra nézve, az elmúlt üzletév minden tekintetben eredményes volt. Az elmúlt év folyamán a szövetkezetek száma 90-nel gyarapodott s néhány nap múlva el fogja érni az ezret. Rendkívüli mértékben emelkedett a »Hangya« központnak a forgalma is. Az elmúlt évben meghaladta a 19 millió koronát. Ily módon sikerült a folyó esztendőben is a legnagyobb magyar fogyasztási szövetkezeti központnak megtartania a világ nagy fogyasztási szövetkezetei között kivívott helyét. Amint tudnivaló, a nagy fogyasztási szövetkezeti központok között a »Hangya« a hatodik a forgalom nagyságát tekintve. Felülmulta e tekintetben az osztrák fogyasztási szövetkezeti központot is.

— **Főiskolakezelők jutalmazása.** A Magyar Földhitelintézet a községi főiskolakezelők és gyümölcsfaterenyésztést oktató községi kertészek jutalmazására nagyobb összeget bocsátott a földmívelési minisztérium rendelkezésére és abból évről-évre többeket jutalmaznak meg. Mult év végén 21 pályázó részesült jutalomba, akik közül néhánynak nevét buzdításul itt közöljük. Az I. díjat (600 korona) *Géher Lajos* derecskei tanító nyerte (Bihar m.) A 200 koronás díjakat *Pokoly Kálmán* zilahi (Szilágy m.), *Horváth Zsigmond* zilágyosomlyói (Szilágy m.), *Bratu János* tiliskei (Szeben m.), *Sándor Lajos* miklósfalui (Udvarhely m.), *Kelemen László* bonchidai (Kolozs m.), *Gáspár István* köpeci (Háromszék m.) *Müller János* vojolai (Kolozs m.) tanítók nyerték el, akik községeik gyümölcs-termesztésének fejlesztésére sokat munkáltak és a jutalmakra szakértői megvizsgálás után valóban érdemeseknek találtak.

— **Kivándorlás 1910 november hónapban.** A M. kir. Statisztikai Hivatal jelentése szerint 1910 november havában 5415 egyén

vándorolt ki és pedig 4715 utlevéllel és 720 utlevél nélkül. A kivándoroltak közül 4639 mént Amerikába, 423 Romáoiában és 173 Németországba. Az 1900 november havában a kivándorlók száma 8398 volt ez így ahhoz képest az idei kivándorlók száma jelentékenyen megcsökkent. A kivándoroltaknak 28,3%-a volt magyar anyanyelvű. Az 1910. év november havában 729 külföldi egyén kapott lakhatási engedélyt.

— **Országos tenyészállatvásár és gépkiállítás Budapesten.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által március hónap 11. és 12. napjain rendezendő országos tenyészállatvásár és gépkiállítás bejelentési határideje február 10-én jár le.

— **Urakalmak és gazdaságok figyelmébe.** Értesítetnek az urakalmak, hogy Békéscsaba községben az 1911-ik évre megszűnt vidékre is elszegődni hajlandó jó gazdasági mezei munkások nagy számban kaphatók, akik aratást, cséplést vagy bármiféle munkát vállalnak. A megkeresések »Községi gazdasági munkásközvetítő hivatal, Békéscsaba« intézendő.

— **Egészséges eledel-e a hal?** A teljesen friss hall kellő módon elkészítve, egyike a legegészségesebb táplálékoknak, Azonban mielőtt nem teljesen friss a hal, nem így áll a dolog. Dr. Ulrich, a zürichi egészségügyi intézet orvosa vizsgálat tárgyává tette a halak baktériumtartalmát. Ezek szerint az összes táplálékok közül a halban van a legtöbb bacillus és pedig különösen telve van colibacillusokkal, melyek a tífusz-bacillusokhoz hasonlók. Vanak azonkívül a halban proteus bacillusok is. Az utóbbi bacillusok adják az állott halszagot. E bacillusok még főzés alkalmával sem pusztulnak el, hanem folyton szaporodnak s pár nap alatt ellepik az egész hal belsejét. Különösen gyorsan szaporodnak nyáron, mikor a megfőzött és több napig állva hagyott hal elfogyasztása életveszedelmes. A colibacillusok a halból az emberi testbe jutván szintén veszedelmesek, erős gyomorgörcsöt és súlyos természetű bélbajokat okoznak. A jártas vigyázni arra, hogy romlott hal ne kerüljön fogyasztásra.

— **A kolozsi vásárok.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a Kolozsvármegye területéhez tartozó Kolozs rendezett tanácsu városban ezentúl állandóan minden évben a febr. hó 10-re eső országos vásár a húsvét után következő első szerdán, a szeptember hó 29-re eső országos vásár pedig november hó 5-én tartassék meg és pedig olyképen, hogy az említett napokon tartassék a kirakóvásár, a uatárnapokat közvetlenül megelőző két-két hapon át pedig az állatvásár. Megengedte továbbá a miniszter, hogy Kolozs városnak minden szerdára eső hetivásárát jövőben állandóan minden hétfőn átalatfelhajtással tartsák meg.

— **A kolozsvári közbádoghid decemberi forgalma** a következő volt: Levágtak 107 ökröt, 371 tehenet, 32 bivalyt, 768 borjut és növendéket, 7 juhot, 36 bárányt, 1289 sertést, 13 süldőt, 148 malacot, 145 lovat.

— **Munkásbiztosítási elvi határozat.** Félmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a kerületi munkásbiztosítási választott bíróság, hogy a gazdaságokban alkalmazott szegődményes iparosok, ha kizárólag saját gazdájuk gazdasága szélszere dolgoznak, nem tartoznak az 107. évi XIX. tc. hatálya alá.

— **A székelyföldi fakereskedés és fuvaripar terén,** — amint ezt Marosvásárhelyről jelentik, az elmúlt évben, kivált a nagy üzemenknél, élénkesség volt tapasztalható. A kisebb és főképp folyófa értékesítéssel foglalkozó kereskedők panaszkodnak az áru nehéz elhelyez-

tése miatt. Különösen sérelmüket képezi, hogy a bükk talpfák térfoglalása teljesen háttérbe szorította a tölgy talpfákat s így ezeket nem tudják értékesíteni. Fakifermeléssel kapcsolatos fakereskedésnek egyébként elég kedvező helyzetéről tanuskodik az, hogy Csik-, Háromszék- és Udvarhely megyékben jelentékeny erdő eladások történtek.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásaival	1,981.700.— K
Tartalékok	1,933.963.54 „
Összesen: 3,915.663.54 „	
1901. évi fölösleg	90.349.— K
1902. „	59.782.26 „
1903. „	109.331.73 „
1904. „	72.438.23 „
1905. „	61.736.60 „
1906. „	39.243.65 „
1907. „	41.877.32 „
1908. „	81.088.76 „
1909. „	106.589.64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

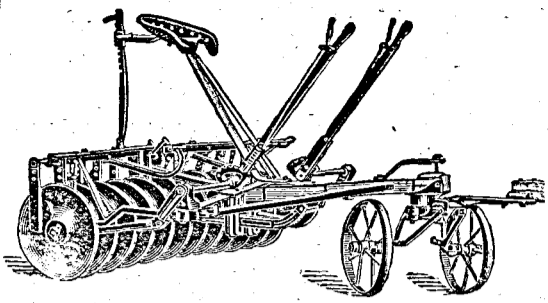
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősegtől úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet felelősege közgyűlési határozattal tartékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelelőseggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963.54 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Az igazgatóság.

Hullámos tárcsájú tárcsásboronák

tagadhatatlan az egyedül tökéletes munkát végző tárcsásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. könnyebben jár, jobban fordít és porhanyit, mint a homoru tárcsa. Mielőtt homoru tárcsásboronát vásárolna, nézze meg avagy érdeklődjön a hullámos tárcsájú tárcsásboronák számtalan előnyei felől.

Mielőbbi megrendelést kérünk a tavaszi időnyre, mert a kereslet igen nagy.

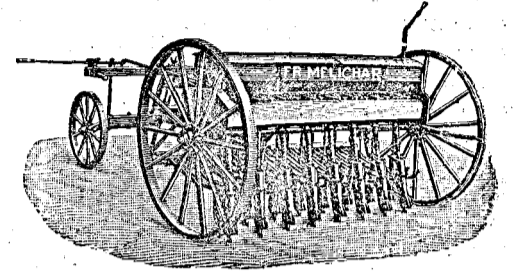
Az eredeti „Melichár“-féle „Unicum Drill“ egyetemes sorvetőgép, ugyancsak célszerű szerkezete, mint munkateljesítése tekintetében az összes többi gyártmányok között az első helyet foglalja el.

Könnyen átalakítható műtrágyának sorba való hintésére szolgáló műtrágyaszóró készülékkel.

Utánzatoktól

tessék

óvakodni!!!

Csak az eredeti „Unicum Drill“ a legtökéletesebb sorvetőgép.

Bächer Rudolf-Melichár Ferencz cégnél.

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68-ik szám.

2015

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve!!!

SZŐLŐOLTVÁNY-ELADÁS!

Az idei esztendő a peronosporának óriási mód kedvezett és ez az oka, hogy az egész országban nagy pusztításokat is végzett. Ellepte nagyrészt az oltványokat és vesszőket is és aki ilyen oltványból vagy vesszőből ültet, eredménytelen lesz a telepítése.

Büszkén állíthatom, hogy összes oltványaim és vesszőim mind egy szál peronosporamentesek és így nemcsak kifogástalan anyagot, de hosszúéletű tökélet is adok vevőimnek. Minden érdeklődőt szívesen látok, hogy ezen állításom valódiságáról személyesen győződjék meg.

Csoda-szőlő; a legbővebben termő szőlő. 100 hektolitert terem holdanként s emellett jó zöldfehér bort ad.

Pozsonyi fehér; legújabb európai hybrid, 1 hold 70-80 hl. terem. Rendkívül buja növény s így öreg szőlőkben a hiányok pótlására alkalmas, már az első évben 150 cm. magasra megnő. Bora kitűnő, nem rothad, ez a jövő szőlője.

Muscat Ottonel; a legfinomabb bort termi; zamatos erős, cukorfoka október közepére 20-28 fok, igen bő-termő, gyenge borok feljavítására alkalmas. Ezek ára:
 1000 gyökeres fásoltás 200 korona
 1000 2 éves gyökerű fás vagy zöldoltás 220 korona
 1000 gyökeres zöldoltás 180 korona
 1000 sima zöldoltás 100 korona
 1000 gyökeres nemes vessző 50 korona
 1000 sima nemes vessző 20 korona

Szőlőoltvány legjobb fajokban.

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű, egyedül alkalmas régi telepek földözására, ezre 200 K

Gyökeres fásoltvány, ezre 180 K
 Gyökeres fásoltvány szépséghibával, olyan kötelezettséggel, hogy 95% megered belőle, ezre 90 K
 Gyökeres zöldoltvány, ezre 170 K
 Sima zöldoltvány, ezre 90 K
 Gyökeres Ripária Portális I., ezre 36 K
 Gyökeres 2 éves I., ezre 40 K
 Sima Ripária Portális vékony II., ezre 20 K
 Gyökeres hazai nemes vessző, ezre 40 és 36 K
 Sima hazai nemes vessző, ezre 10 és 8 K
Legjobb fajokban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. 2520

Nagy árjegyzék ingyen.

Csabagyöngye legkorábbi és legfinomabb csemegefajta még alig kapható. Szaporítani legajánlatosabb. 1 db gyökeres oltás 40 fill., 10 db 3 1/2 K, 100 db 32 K; 1 sima oltás 20 fill., 10 db 1-80 K; 100 db 16 K. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok. Rendelésnél az ár negyedrésze előlegül beküldendő, a többi utánveszem.

Székely I. József
GYÖNGYÖS. Szent-Urban-templom.

Eladó
 70 drb 14 hónapos elsőrendű mangalica tenyészkán,
 drbként 160 korona-árban.
 Levélcim:
NAGY DÉNES földbirtokos.
 Torda.

Eladó
 1000 kat. holdas birtok,
 prima termő föld, circa 600 kat. hold szántó, a többi kaszáló és legelő.
 Kolozsmegyében a nagysármási földgáz forrástól 8 km. távolságra.
 Bővebb felvilágosítást ad Dr. Szent-Iványi József Farnos, u. p. Bánffyhunjad.

Mayfarth-féle „AGRICOLA“ vetőgépek Minta 1911
 a legjobbak!
 mindenféle magvaknak.
 Egyforma kivetés.
 Évek óta legjobban bevált. — Erőteljes, szolid szerkezet. Legegyszerűbb beállítás és kiürítés.
 Alapított 1872. | **MAYFARTH PH.** és Tsa | 1500 munkás.
 gépgyárak, vasöntődék és gőzhámorok
BÉCS, II., TABORSTRASSE 71.
 Kimerítőképesárjegyzékek ingyen. — Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek.

Orpington-fajtojások.
 A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott
Orpington-törzs fajtojások eladó.
 1 drb. 60 fillér.
 Erzsébet-út 13. szám.

Sz.: 234-1911.

Gabonaeladási hirdetés.

Közhirre teszem, hogy a felügyeletem alá tartozó alábbi birtokokról
817 q. tavaszi árpa eladás alá bocsáttatik és pedig:

1. A marossolymosi kincstári birtokról	350 q.	} tavaszi árpa.
2. A dezmeri " "	45 q.	
3. A magyarigeni " "	30 q.	
4. A folti " "	20 q.	
5. Az alpestesi " "	58 q.	
6. Az alsódetreheimi " "	210 q.	
7. A krasznahidvégi " "	104 q.	

A zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli verseny-tárgyalás az eladó árpára a f. évi február hó 1-én d. e. 10 órakor fog az alulírott hivatalban megtartatni.

Venni szándékozók sajátkezüleg aláírt és lepecsételt, 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat, melyeknek borítékára „Ajánlat a telepítési kincstári birtokok árpájára” feljegyzendő, 5% bánatpénzzel ellátva 1911 év február hó 1-ső napjának d. e. 10 óráig, vagyis a tárgyalás megkezdéséig alólirott Telepítési Felügyelőséghez (Kolozsvár, Becskay-tér 2. szám) nyújthatják be és azután a szóbeli árverésen is résztvehetnek.

Az árpa minőségéért és mennyiségéért eladó szavatosságot nem vállal.

Az árpát a birtokhoz legközelebb fekvő vasuti állomásra eladó kincstár fogja elszállítani.

Az ajánlatban kiteendő az is, hogy ajánlattevő a Telepítési Felügyelőség által 1911 év január hó 12-én 234 sz. alatt kiadott részletes árverési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

A részletes árverési feltételek kívánatra megküldetnek.

Elkésett, vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kolozsvár, 1911 év januárius hó 12.

M. kir. Telepítési Felügyelőség.

2534

OBERDING ANTAL

vízvezeték és csatornázási vállalata
Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)
Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, clostetteket, mosdó-asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá készít vidéken vízvezeték szivattyú állomással vagy forrás foglalással. — Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden szakmába vágó javításokat pontosan és a legjuányosabban.
2436

3

waggonnyi szénát

adhatok el.

Lapusnyak, u. p.

H.-DOBRA.

Illyés Szávin körjegyző.

2526

Kiscsaládu szőlőkezelő,

ki a szőlészeti tanfolyamot jó sikerrel végezte szőlőoltásban, pincekezelésben, gyümölcsészeten és a gazdaság vezetésében szakszerűen jártas, jelenleg is Kisküküllőmegye legszebb szőlőtelepének kezelője s a gazdaságban mint számtartó van alkalmazva, olyan kisebb gazdaságban április 1-re alkalmazást keres, hol mint szőlőkezelő és gazdaság kezelője alkalmazva lenne.

Cím megtudható a kiadóhivatalban. 2530

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezér-képvisellete:

Fleischl Samu cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.

Aranyérem az ujezealandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesbitve!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.

Kerületi képviselők: Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántúli agrár-bank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debrecen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Delta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferenc Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselét.

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb ös s z k ö l t s é g g e l !
(Holdankint 5-20—7-65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

Nagyszámu vevők névsora az ország mieden vidékéről megtudakolható a fenti vezérképviselétől.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Alló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúzók.

2010

Keresünk megvételre

több használt, jó karban levő,

nyolc méteres

Szalmakazalozót.

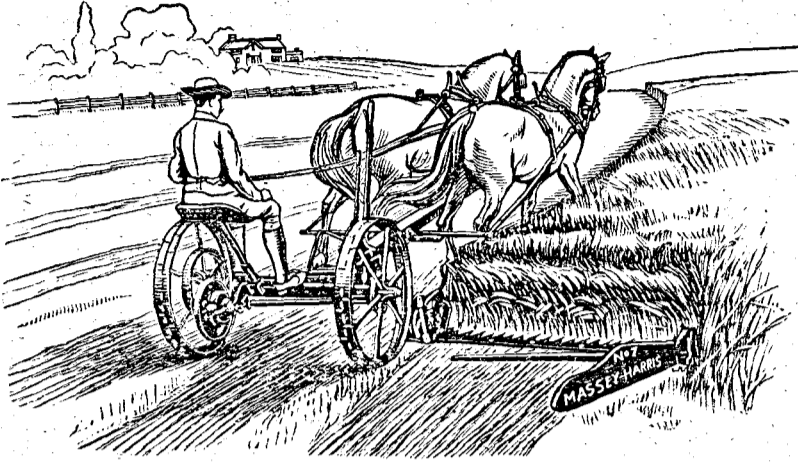
Ajánlatokat ármegjelöléssel „Postafiók 53.

Kolozsvár” címre kérünk.

2533

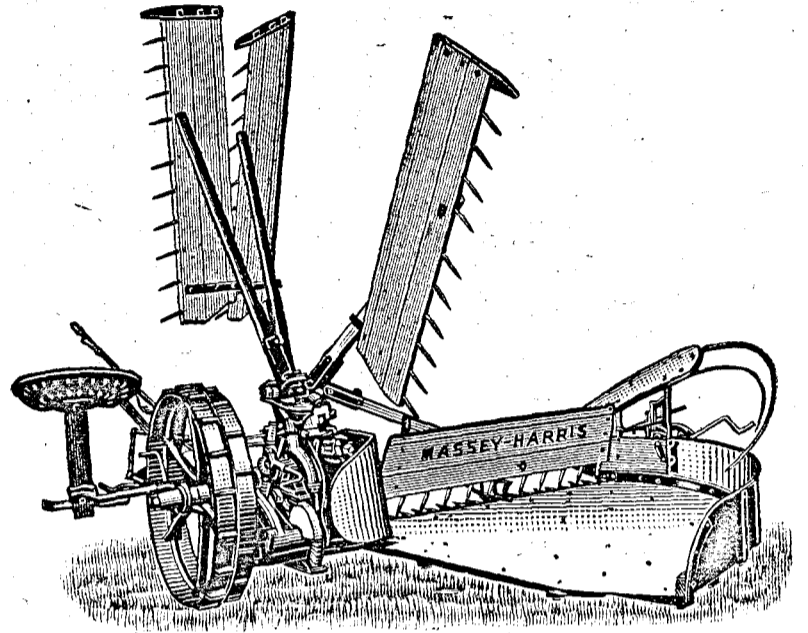
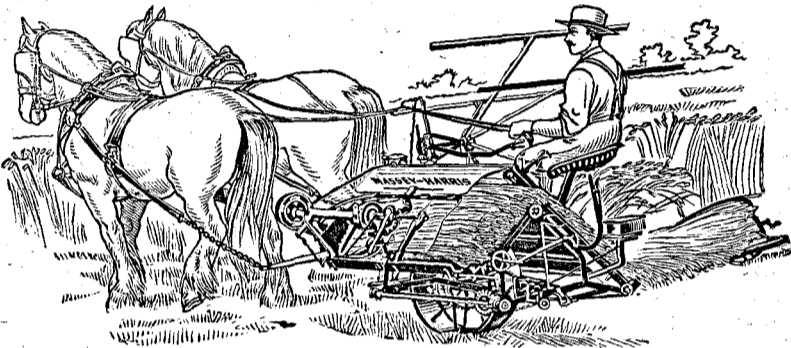
MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

fűkaszaló aratógép és föld-
mivelő eszközök gyára
TORONTO, ÉSZAK-
AMERIKA.

A világ legjobb gyártmányai!

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árran kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, közelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utócai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai örműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

VEGYEN!

VEGYEN

Konverzionális Jelzalog-Sorsjegyet!

E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyeremény húzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeremény már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb főnyereménye:

egy millió korona.

Húzások: minden év február 25-én, ápril 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona
vagy letétre 20 K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra.

A nyeremények azonnal a vevőt illetik.

2004 Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
részvénytársaságnál

Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Eladó

baltacim mag

métermázsánként n. 32
korona vasúthoz szállítva

Betegh Sándor

mező-szengyeli (Torda-
Aranyos vármegye) gaz-
daságában.

2523

300-400 darab

szőke mangalica, 3-4
hónapos prima malacot

megvételre keres

Szent-Iványi József

farnosi gazdasága;
u. p. Bánffyhunjad.

2525

Szivattyúk és Mérlegek

Garvenswerke,
Wien II., Handelsquai No. 130.
Minraraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITTKÉ LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyszer-, pipere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készítenő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsa	Törköly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vanilla
Ananás	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő	
			Maraschnó	Pfefferüma	Szilvorium	

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyáltalán az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkul alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.

A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem:

magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Peren: József-ut 7

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége

Szőlőkezelői

vagy pedig ezzel egybekötött kisebb gazdaság önálló vezetésére

állást keres,

közép koru, kis családú, szerény igényű egyén, ki jelenleg is Kis-küküllő megye legszebb szőlőtelepének kezelője s a gazdaságban mint számtartó van alkalmazva.

Állását április 1-én foglalhatja el.

Cimem megtudható a

Kiadóhivatalban.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztályosjegyek föelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapirokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitejleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes pánccszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017

Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Szőlő oltványokat

a legkiválóbb bor és csemegefajokban

amerikai alanyvesszőket,

Riparia portális, Monticola és Hybrid fajokban hazai

simas gyökeres vesszőket

a legjobb minőségben szállít a saját nagy kiterjedésű, mintaszerűen kezelt telepek :: és szőlőgazdaságából ::

Ambrosi Mihály erdélyi első szőlőoltvány telep tulajdonosa

Medgyesen.

Tessék árjegyzőket kórnul.

2517

KOLOZSVÁRRA, jó helyre és jó fizetésre

Irodaszolga-házmesteri

alkalmazásra kerestetik

olyan nős, lehetőleg gyermektelen, 40 éven alóli, teljesen józanéletű, egészen megbízható ember, aki a kert munkában jártas

és aki az erdélyi karikás-rendszerű

Szőlőmivelésben tökéletes jártassággal bír.

Pályázati kérvény, bélyeg nélkül f. hó 25-ig beadandó.

Belépés azonnal, vagy április 1-re.

Cim:

„Erdélyi Gazda” kiadóhivatala, Kolozsvár.

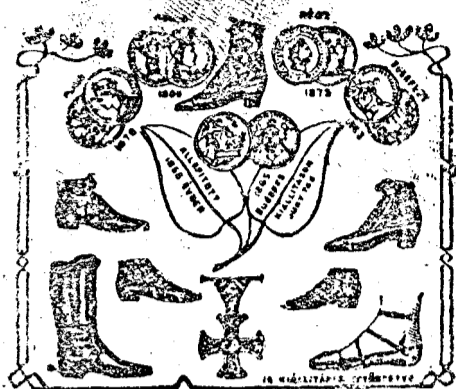
(x. y.)

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentgyörgy-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSAK és PONYVA

a legjobb minőségben és legutányosabban a Fischer-féle

...és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerkesztő be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta leuból készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsak- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és visonteladójának szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző Intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2269

Kwizda-féle

RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovak számára.

Szövedjegy, címke és csomagolás védve.

Egész üveg ára K 2.80.

Több mint 40 év óta használatban az udvari és versenylo-istállóknak, elő- és uterősítésre nagyobb strapák után, inak merevségénél stb., idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat

1900. párisi világiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle

Blister,

szürke, erős bedörzsölés, 1 tégely K 2.—

Póktinctura,

lovak számára, 1 üveg K 3.—

Patakenőcs,

merev és törődött paták megvédésére, 1 szelece à 400 gr. K 2.50.

Pataragasz,

mesterséges pataszarv, 1 rudacs K 1.60

Var-keuőcs

lovak- és szarvasmarhák-nak K 2.—

Szétosztató-kenőcs.

Mirigy- és tőgy-kenőcs. Egy tégely 2.—

Kwizda-féle

Hashajtó pilulák,

lovak számára (Physic) 1 bádogszelece K 4.—

Kólika-pilulák,

lovak és szarvasmarhák számára, 1 szelece K 3.20, 1 karton K 1.20.

Giliszta-pilulák,

lovak számára, 1 bádogszelece K 3.20, 1 karton K 1.20.

Kresolin-kenőcs,

patakonzerváló szer, 1 szelece à 1/2 kiló K 2.20.

Mosószippan

háziállatoknak. Egy darab —.80.

Nyereg szappan

a nyereg és szerszám tisztítására 1 doboz 2.—

KWIZDA-féle korneuburgi marhapor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejes fokozására.

1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI. Király u. 12, és Andrássy-út 26

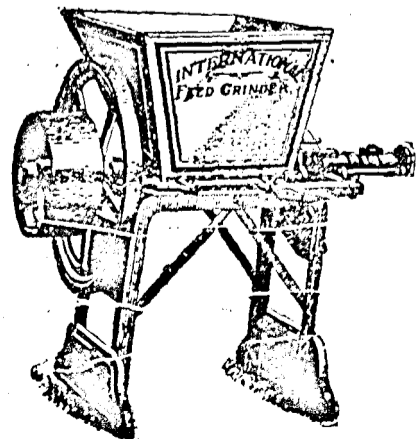
Mc Cormick

„International“ egytetemes darálógépe

a legjobb csővestengeri daráló gép, a mellett mindennemű szemes takarmány darálására kitűnően megfelel.

Munkaképessége csekély erőszükséglet mellett igen nagy.

Szabadalmazott ki- és berakókészüléke folytán a daráló-tárcsák tartóssága sokkal nagyobb, mint bármely más gyártmányu daráló gépe.

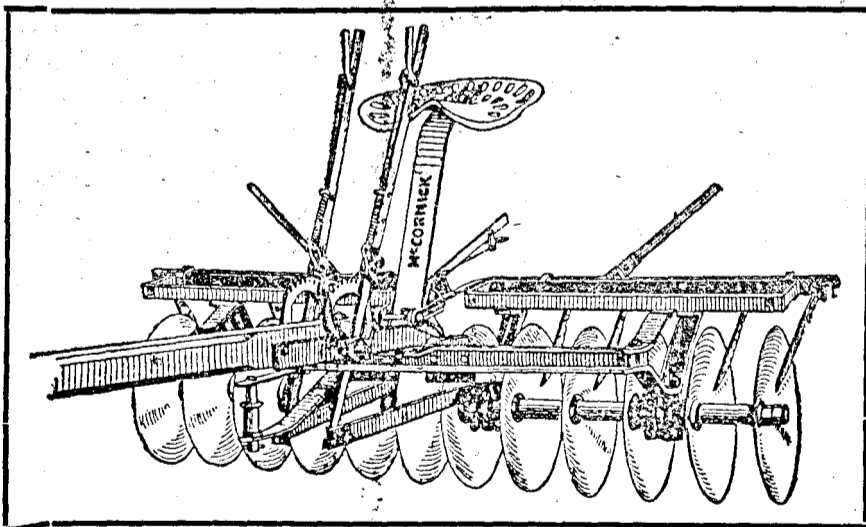

McCormick

Harvesting Machine Company

Igazgatóság és főraktár:

Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

McCormick

„Bumper Type“ tárcsásboronák

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén, a legkedveltebbek és legelterjedtebbek.

A tarlóhántásra és a tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és az erdélyi talajviszonyoknak teljesen megfelelő McCormick tárcsásboronát kérjük sürgősen megrendelni, mert készletünk rohamosan fogy.

Különlegesség: a 16 tányéros tárcsásborona 16 vagy 20 ang. hüvelyk méretben; munkaszélessége 240 centiméter.

Összes árjegyzékeinket kívánatra díjmentesen küldjük.

I. H. C. Benzinmotorok

2—25 eff. lóerővel stabil felállításra, lokomobilok és magánjáró benzinlokomobilok mint takarmánykészítő vízszivattyuzó és cséplőmotorok rohamosan terjednek, mert üzemiük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.

Gazdasági célokra csakis az eredeti I. H. C. Benzinmotor felé meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátíthatja.

Teljes modern takarmánykamra-berendezéseket a legutányosabban árban szállítunk és azokat díjmentesen tervezzük.

